

הדף היומי בבלי: מסכת בבא בתרא דף צ"ה
הדף היומי בהלכה: סימן רט"ו מסעיף ג' עד סימן רט"ז
המוסר היומי: שם עולם פרק ט' עד 'המצות עשה'

לוח
לימוד
יומי

להקים שיעורים ולהשפיע על החברים והסובבים

הפעילות לימי ספירת העומר שבהם צריך להרבות בכבוד חברו, להרבות אחווה וריעות בין יראי ה' וחושבי שמו

ובאמת כל איש ישראל אשר נגעה אל לבו יראת ה', לא יוכל שלא לעסוק בלימוד הלכות שבת כסדר, בעיון וביסודיות, תוך הבנתן טעמי ההלכות ומקורי הדינים, כפי שכתב המשנ"ב בהמשך הדברים בהקדמתו, שאחד הטעמים העיקריים לכך שמתרפים בהלכות שבת, הוא מתוך הבנה שממילא יתקשו לזכור את כל פרטי הדינים, והשכחה הזאת מקורה בכך שלומדים את ההלכות מבלי לרדת לטעמה של כל הלכה ולסיבתה, מה שמקשה ומכביד על הזיכרון.

והנה ימים אלו, הם ימים אשר בהם יש להרבות בכבוד חברו, להרבות אחווה וריעות בין יראי ה' וחושבי שמו, ועל כן באנו בקריאה לכל אשר רוצה בשלומם וטובותם של חבריו, להרבות פעלים ללימוד ההלכה, להקהיל קהילות, להקים שיעורים ולהשפיע על החברים והסובבים שיצטרפו ללימוד חשוב זה, ויצילו נפשם ונפשות זרעיתם מעוון חילול שבת, אשר גדול הוא מנשוא כחטא עבודה זרה רח"ל.

ובזכות לימוד ויקום ההלכה ניגאל בגאולה השלמה במהרה.

רבבות לומדי 'הדף היומי בהלכה', מתקרבים בשבועות אלו לקראת סיום חלק ב' של המשנה ברורה, ובכך ישלימו את לימוד ההלכות הנוהגות מדי יום, מהלכות השכמת הבוקר, ציצית, תפילין, ברכות ותפילה, ועד הלכות ברכת הנהנין על שלל סימניהן וסעיפיהן הרבים.

הלכות אלו הן הוראות בסיסיות לחיי היומיום, ובלעדיהן לא ירים איש את ידו ואת רגלו מבלי שייכנס לספקות ושאלות בהלכה. אשריהם ואשרי חלקם של הזוכים לעסוק בהלכות אלו, לשנן ולחזור עליהן, עד שיהיו סדורים בזיכרונם כמונחים בקופסה.

עם סיום חלק ב', בחודש תמוז הבעל"ט, נתחיל בסיעתא דשמיא, ברוב עם ובהדרת מלך, את לימוד חלק ג' של המשנה ברורה, העוסק בהלכות שבת, אשר רבו כמו רבו סעיפיהן והלכותיהן, וכפי שכתב מרנא החפץ חיים בהקדמתו המיוחדת של לחלק ג' של המשנה ברורה בשמו של הרבי רבי יונתן אייבשיץ שכתב בספרו 'ערת דבש', ש"אי אפשר כלל במציאות שינצל מאיסור שבת אם לא לימוד כל הדינים על בורים היטב היטב".

האם מותר לבטא שם ה' המופיע בגמרא?

הלומד בגמרא, או בספרי ההלכה, נוסח של ברכה כלשהי, לא יבטא את שמות השי"ת המופיעים בנוסח הברכה, אולם, המלמד ילד לברך, רשאי לומר את הברכה כתיקנה, ולבטא את שם ה'. ושם ה' המופיע בפסוק המצוטט בגמרא ובמדרשים, מותר לבטאו. ויש שכתב שאם לציטוט אין משמעות בפני עצמו, וכגון שמצוטטות המילים "קרבן לה", אין לבטא את השם. ויש אומרים שאף כשמצוטט פסוק שלם ראוי לומר 'השם', ולא לבטא את שם ה', וכל שכן כאשר מצוטט רק חלק מפסוק. ויש שכתב שכן המנהג, שלא לבטא את השם כלל, אך נוהגים כן רק בשמות הוי"ה ואדנות, ולא בשמות אחרים, כגון 'אלקים', ו'צב-אות'. [שו"ע ג, ומשנ"ב יד; ביאורים ומוספים דרשו, 17]

על איזו ברכה נדרש רק מאדם אחד לענות 'אמן'?

ילד שהגיע לגיל 'חינוך', עונים 'אמן' על ברכותיו. וגיל חינוך לענן זה הוא הזמן שבו הילד יודע למי מברכים; ויש שציין כי בדרך כלל זמן זה הוא בגיל שש או שבע, בהתאם לרמת הילד. ולפני גיל חינוך אין לענות אמן על ברכותיו. ויש אומרים שאין חובה לענות, אך מותר לענות, ולפיכך, אביו של הילד, שמצווה לחנכו בעניית אמן, ואינו יכול להמנע בפני הילד מעניית אמן - כאשר הוא בפני הילד, יענה אמן. ויש אומרים שאף אביו לא יענה, אלא יאמר בלחש את הפסוק "ברוך ד' לעולם אמן ואמן", ויסיים את ה'אמן' השניה כקול, כאילו עונה על הברכה; ויש שהורה לענות 'אמן' ללא 'ן', באופן שהילד לא יחוש בכך. [שו"ע ג, ומשנ"ב טו-טז; ביאורים ומוספים דרשו, 18]

באיזה אופן מותר לגרום לברכה 'מיותרת'?

ברכה לבטלה - יש אומרים שאסורה מן התורה, באיסור "לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא". ויש אומרים שכיון שמזכיר את השם בדרך שבח והודאה, אין האיסור אלא מדרבנן, אך הוא חמור משאר איסור דרבנן, כיון שחכמינו ז"ל הביאו כאסמכתא לאיסור זה את האיסור הנ"ל, השקול כאיסורים שחייבים עליהם 'כרת' ו'מיתת בית דין'. וגרימת ברכה מיותרת - כגון שמברך על מאכל ומכוון שלא לפטור מאכל אחר החייב באותה ברכה, ומברך שנית על המאכל האחר - אסורה מדרבנן; אולם, ברכה על מאכל טפל לפני העיקר, הגם שיכול לאוכלו לאחר העיקר ולפטרו בברכת העיקר, אין בה איסור. [שו"ע ד, משנ"ב יח-כ, ושעה"צ יח ורכא; ביאורים ומוספים דרשו, 30]

אתמול למדנו

- חובת עניית 'אמן' היא אף כשלא שמע את הברכה כלל, ובתנאי שידע על איזו ברכה הוא עונה, אך אם אינו יודע, לא יענה. ויש שנראה מדבריהם שאם לא שמע את הזכרת שם ה', אינו חייב לענות.
- יש שכתב שכאשר המברך והעונה 'אמן' אינם במקום אחד, אין השומע רשאי לענות אלא כששומע את הברכה. ושמיעה באמצעות רמקול - יש אומרים שהיא כשמיעת קול המברך; ויש שחולק על כך.
- השומע ברכה מפי יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, או מפי גוי, לא יענה 'אמן' אלא כאשר שומע את הברכה מתחילתה ועד סופה, כך שמוודא שנאמרה כראוי.

מחר נלמד

- המסופק אם יש ריח בבשמים שלפניו - האם רשאי להריח לפני הברכה?
- על אילו בשמים מברכים 'בורא מיני בשמים'?
- האם מותר להריח מאכל האסור בהנאה?